

Utlåtande 2004:98 RVIII (Dnr 307-2221/2004)

Ändrad tillämpning av Stockholms stads räddningstjänstplan

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Tillämpningen av stadens räddningstjänstplan ändras i enlighet med
brandförsvarets förslag.

Föredragande borgarrådet Viviann Gunnarsson anför följande.

Bakgrund

Brandförsvaret avser att genomföra en ändrad tillämpning av den nuvarande räddningstjänstplanen. Denna förändring genomförs för att få en ökad möjlighet att kunna anpassa räddningskårens slagkraft efter den aktuella riskbild som föreligger i staden och dess omgivning. Ändringen innebär att när det krävs övertid för att upprätthålla räddningstjänstplanens numerär, skall det vid varje enskilt tillfälle göras en bedömning om riskbilden för det aktuella dygnet är sådan att full bemanning krävs.

Under en försöksperiod fram till den 31 december 2004 eller vid ett senare datum då räddningstjänstplanen ersätts med handlingsprogrammet till skydd mot olyckor, föreslås brandförsvaret i och med detta utlåtande få möjlighet att variera räddningskårens bemanning utifrån brand- och räddningsnämndens förslag.

SACO, SKTF och Ledarna har MBL-förhandlat förslaget och hade inget att erinra, *bilaga 3*. Kommunal frånträdde förhandlingen, *bilaga 4*.

Remisser

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret. Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget till ändrad tillämpning av stadens räddningstjänstplan.

Förslaget har remitterats genom brandförsvarets försorg för samråd till Länsstyrelsen och samtliga räddningstjänster i Stockholms län. Samtliga har svarat utan någon erinran.

Mina synpunkter

Jag förslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att ändra tillämpningen av stadens räddningstjänstplan i enlighet med brandförsvarets förslag.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. återremittera ärendet
2. ge brandförsvaret i uppdrag att genomföra en översyn av stadens katastrofberedskap och presentera förslag på åtgärder
3. därutöver anföras.

Stockholms totala katastrofberedskap behöver höjas, inte sänkas. Räddningsverksamhetens samlade brister gör att det är svårt att se lösningen på stadens brist på katastrofberedskap i en flexibilitetsreform som i praktiken innebär att bemanningen dras ned. Det är nödvändigt att även andra behov än möjligheten till tidvis lägre bemanning belyses i ett helhetsperspektiv där samhällets övriga insatser värderas. Fokus för detta arbete måste vara att garantera stockholmarna en rimlig säkerhet och beredskap för såväl storskaliga katastrofer som mindre olyckor.

Vi anser att det i dagsläget vore att sända fel signaler om stadens inställning till att skydda sina medborgarna om förslaget genomförs. Vi efterlyser ett fullständigt underlag för översyn av Stockholms stads planer för krishantering med anledning av nya lagen om skydd mot olyckor och lagen om extraordinära händelser i framtiden.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Margareta Olofsson* (v) enligt följande.

Brand- och räddningsnämnden ska påskynda riskinventeringen/riskanalysen i samråd med distrikten, så att brandförsvarets del av stadens handlingsprogram kan antas av nämnden senast i september 2004.

Förvaltningen bör inte gå under den nuvarande minimibemanningen. Innan någon förändring i minimibemanningen görs måste en seriös riskinventering/riskanalys presenteras som motiverar detta.

Vänsterpartiet ser mycket allvarligt på är att den operativa personalens arbetsmiljö och säkerhet kommer ytterligare försämrats.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Tillämpningen av stadens räddningstjänstplan ändras i enlighet med brandförsvarets förslag.

Stockholm den 2 juni 2004

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Viviann Gunnarsson

Jan Hult

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) och *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) med hänvisning till reservationen av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (v) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Det är i dagsläget rimligt att införa en flexibel brand- och räddningstjänst i Stockholms stad. Däremot behövs ett fullständigt underlag för att överskåda Stockholms stads planer för krishantering med anledning av nya lagen om skydd mot olyckor och lagen om extraordinära händelser i framtiden.

Stockholms totala katastrofberedskap behöver höjas, inte sänkas, och därför är det nödvändigt att även andra behov än möjligheten till tidvis lägre bemanning belyses i ett helhetsperspektiv där samhällets övriga insatser värderas. Fokus för detta arbete måste vara att garantera stockholmarna en rimlig säkerhet och beredskap för såväl storskaliga katastrofer som mindre olyckor.

I väntan på att kommunstyrelsen agerar i frågan är det inte möjligt att göra en slutgiltigt korrekt bedömning av stadens krishantering, där flexibel styrka ingår som en del, vilket gör att frågan på nytt måste belysa när beslut om Handlingsplanen för skydd mot olyckor i Stockholms stad skall fattas

ÄRENDET

Bakgrund

Brandförsvaret avser att genomföra en förändrad tillämpning av den nuvarande räddningstjänstplanen. Denna förändring genomförs för att få en ökad möjlighet att kunna anpassa räddningskårens slagkraft efter den aktuella riskbild som föreligger i staden och dess omgivning. Ändringen innebär att när det krävs övertid för att upprätthålla räddningstjänstplanens numerär, skall det vid varje enskilt tillfälle göras en bedömning om riskbilden för det aktuella dygnet är sådan att full bemanning krävs.

Under en försöksperiod fram till den 31 december 2004 eller vid ett senare datum då räddningstjänstplanen ersätts med handlingsprogrammet till skydd mot olyckor, föreslås brandförsvaret i och med detta utlåtande få möjlighet att variera räddningskårens bemanning utifrån brand- och räddningsnämndens förslag.

SACO, SKTF och Ledarna har MBL-förhandlat förslaget och hade inget att erinra, *bilaga 3*. Kommunal frånträdde förhandlingen, *bilaga 4*.

Brand- och räddningsnämnden beslöt den 12 maj 2004

att för egen del godkänna förvaltningens förslag,

att uppdra till brandchefen, att genomföra erforderliga MBL-förhandlingar inför beslut i kommunfullmäktige,

samt att föreslå Kommunfullmäktige att ändra tillämpningen av stadens räddningstjänstplan i enlighet med bifogat förslag.

Reservation anfördes av *Tina Kratz* (v) med hänvisning till sitt förslag till beslut, *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av *Peter Sikström* (fp), *Magnus Haglund* (m) och *Mikael Löwenhielm* (kd), *bilaga 1*.

Brandförsvarets tjänsteutlåtande och yttrande från den 12 maj 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Ändrad tillämpning av Stockholms stads räddningstjänstplan

Förslag till beslut

Brand- och räddningsnämnden beslutar

- att för egen del godkänna förvaltningens förslag,
- att uppdra till brandchefen att genomföra erforderliga MBL-förhandlingar inför beslut i Kommunfullmäktige, samt
- att föreslå Kommunfullmäktige att ändra tillämpningen av stadens räddningstjänstplan i enlighet med bifogat förslag.

Hans Lagerhorn
Brandchef

BAKGRUND

Brand- och räddningsnämnden fattade vid sitt sammanträde 2004-04-29 beslut om att återremittera förslaget till ändrad tillämpning av stadens räddningstjänstplan till förvaltningen för förtydligande och komplettering.

Förändringarna kan sammanfattas enligt följande

- Brandförsvarets bemanning får endast variera nedåt med tre man.
- Texten har kompletterats med Länsstyrelsens rekommendation att variera styrkans storlek utifrån aktuell riskbild.
- Personalens kompetens skall följa räddningstjänstplanen oavsett numerär.
- Kopplingen till arbetet med Handlingsprogrammet beskrivs i förslaget.
- Förslaget beskriver nu även hur återrapporering av avvikelser föranledda av detta förslag skall ske till brand- och räddningsnämnden.

Med ovanstående förtydliganden avser förvaltningen, liksom i föregående förslag, att genomföra en förändring i tillämpningen av den nu gällande räddningstjänstplanen. Denna förändring genomförs för att få en ökad möjlighet att anpassa räddningskårens slagkraft efter den aktuella riskbild som föreligger i staden och dess omgivning.

Ändringen innebär att när det krävs övertid för att upprätthålla räddningstjänstplanens numerär, skall det vid varje enskilt tillfälle göras en bedömning om riskbilden för det aktuella dygnet är sådan att full bemanning krävs.

Ärendets beredning

Förslaget har remitterats för samråd till Länsstyrelsen och samtliga räddningstjänster i Stockholms län. Samtliga har svarat utan någon erinran.

MBL-förhandlingar är planerade att genomföras måndagen den 10/5.

Bilaga 2

Förslag till ändrad tillämpning av Stockholms Stads räddningstjänstplan, 2004-05-05.

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret. Förslaget har remitterats genom brandförsvarets försorg för samråd till Länsstyrelsen och samtliga räddningstjänster i Stockholms län. Samtliga har svarat utan någon erinran.

Stadsledningskontorets yttrande den 19 maj 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Kommunfullmäktige ändrar tillämpningen av Stockholms stads räddningstjänstplan i enlighet med brand- och räddningsnämndens förslag.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till stadsledningskontoret. Inom kontoret har ärendet beretts av finansavdelningen.

Ärendet

Brandförsvaret har tagit fram ett förslag till ändrad tillämpning av Stockholms stads räddningstjänstplan. Syftet är att kunna anpassa räddningskårens slagkraft efter den aktuella riskbild som föreligger i staden och dess omgivning. Ändringen innebär att, när det krävs övertid för att upprätthålla räddningstjänstplanens numerär, skall det vid varje enskilt tillfälle göras en bedömning om riskbilden för det aktuella dygnet är sådan att full bemanning krävs.

Brand- och räddningsnämnden beslutade den 12 maj 2004 att föreslå kommunfullmäktige att ändra tillämpningen av stadens räddningstjänstplan i enlighet med Brandförsvarets förslag.

Stadsledningskontorets synpunkter

Stadsledningskontoret anser att den föreslagna ändringen är en lämplig åtgärd för att upprätthålla en effektiv räddningstjänst. Det är en nödvändig del för att räddningstjänsten skall klara sitt uppdrag inom ramen för tillgängliga resurser. Kontoret tillstyrker således förslaget till ändrad tillämpning av stadens räddningstjänstplan.

RESERVATIONER M.M.

Brand- och räddningsnämnden

Reservation anfördes av Tina Kratz (v) enligt följande.

Nämnden beslutar att

1. avslå förvaltningens förslag
2. påskynda riskinventeringen/riskanalysen i samråd med distrikten, så att brandförsvarets del av stadens handlingsprogram kan antas av nämnden senast i september månad.

Enligt förvaltningen har det nya förslaget kompletterats med *Länsstyrelsens rekommendation att variera styrkans storlek utifrån aktuell riskbild*. Men i protokollet har länsstyrelsen inte rekommenderat brandförsvaret att gå under den nuvarande **minimibemanningen**.

Förvaltningen har inte tagit hänsyn till nämndens upprepade beslut att innan någon förändring görs i minimibemanningen måste en seriös riskinventering/riskanalys presenteras som motiverar detta. Det förslag som förvaltningen nu lägger fram är endast motiverat utifrån ekonomiska skäl.

Problemet är inte de abnormt avvikande olyckorna, för då kommer heller inte 74 man räcka till. Utan problem uppstår när fler vardagsolyckor/bränder sker tillsammans med någon medelsvår olycka/brand vilket inte alls är ovanligt. Observera att dessa olyckor/bränder påverkar Stockholms brandförsvaret oavsett var i länet de händer, genom den operativa samverkan som vi har med övriga kommuner.

En annan fråga som mitt parti ser mycket allvarligt på är att den operativa personalens arbetsmiljö och säkerhet kommer att ytterligare försämrats.

Särskilt uttalande gjordes av Peter Sikström (fp), Magnus Haglund (m) och Mikael Löwenhielm (kd) enligt följande.

Vi anser att det i dagsläget är rimligt att införa en flexibel brand- och räddningstjänst i Stockholms stad. Däremot saknar vi ett fullständigt underlag för att överskåda Stockholms stads planer för krishantering med anledning av nya lagen om skydd mot olyckor och lagen om extraordinära händelser i framtiden.

Stockholms totala katastrofberedskap behöver höjas, inte sänkas, och därför är det nödvändigt att även andra behov än möjligheten till tidvis lägre bemanning belyses i ett helhetsperspektiv där samhällets övriga insatser värderas. Fokus för detta arbete

måste vara att garantera stockholmarna en rimlig säkerhet och beredskap för såväl storskaliga katastrofer som mindre olyckor.

I väntan på att Kommunstyrelsen agerar i frågan går det omöjligt att göra en slutgiltigt korrekt bedömning av stadens krishantering, där flexibel styrka ingår som en del, vilket gör att vi måste ta upp frågan på nytt när vi fattar beslutet om Handlingsplanen för skydd mot olyckor i Stockholms stad.

FÖRSLAG TILL ÄNDRAD TILLÄMPNING AV STOCKHOLMS STADS
RÄDDNINGSTJÄNSTPLAN, 2004-05-05.

Ändrad tillämpning av Stockholm Stads räddningstjänstplan

Sammanfattning

Idag tillämpas räddningstjänstplanens numerär strikt med minst 9 man per distrikt och totalt 74 man i beredskap. Brister i beredskapen täcks normalt med övertidstjänstgöring.

Ändringen innebär att när det krävs övertid för att upprätthålla räddningstjänstplanens numerär, skall det ifrågasättas om riskbilden för det aktuella dygnet är sådan att full bemanning krävs. Ett sådant beslut ska fattas av jourhavande brandchef. Detta ifrågasättande har skett löpande även tidigare, men har då endast gällt om riskbilden har föranlett en ökning av bemanningen. Aspekter som brandrisk, väderlek, trafiksituation, speciella arrangemang i staden samt pågående räddningsinsatser i länet bör beaktas vid beslut om övertidsarbete. Brandförsvarets normala bemanning är 74 man, dock får den variera nedåt med högst tre man och ett distrikt ska aldrig bemannas av mindre än 7 man. Vad som anges i räddningstjänstplanen avseende personalens kompetens ska alltid följas oavsett beredskapsstyrkans numerär.

Ovanstående åtgärd rekommenderas av Länsstyrelsen enligt protokoll från tillsynsbesök den 31 januari i år.

Bakgrund

Brandförsvaret avser att genomföra en förändrad tillämpning av den nuvarande räddningstjänstplanen. Denna förändring genomförs för att få en ökad möjlighet att kunna anpassa räddningskårens slagkraft efter den aktuella riskbild som föreligger i staden och dess omgivning. Syftet med detta är att skapa en räddningskår som har en kvalitetsmässig hög och jämn nivå, där personalen förutom att hålla operativ beredskap, ges ökade förutsättningar för att kunna vara rätt utbildade och övade för det mycket svåra arbete som krävs av en räddningskår i Stockholms stad. Brandförsvaret ser ett stort behov av att tillföra ytterligare resurser till områdena utveckling, utbildning och övning, inte minst då brandförsvaret får utökade uppgifter i samband med ny lagstiftning inom området och att kraftigare fokus sätts på samhällets skydd mot olyckor och hantering av kriser. En möjlighet att anpassa räddningskårens slagkraft skulle ge ökade möjligheter att flexibelt variera resurser mellan beredskapshållning och andra områden inom samhällets skydd mot olyckor, till exempel utveckling och kvalitetssäkring av personalens kompetens.

Stadens risker ger upphov till olyckor som föranleder räddningsinsatser. Riskbilden kan delas upp i tre skilda huvudområden.

1. Risken för vardagsolyckor som inträffar med regelbundenhet och vars konsekvens spänner från lindrig till omfattande, men inte katastrofal.
2. Risken för olyckor i kända och okända riskobjekt där följderna kan bli katastrofala, men där sannolikheten för olyckor är låg.
3. Risken för olyckor i extra skyddsvärda objekt. Detta är när det sker vardagsolyckor i extra känsliga eller värdefulla objekt. Förekomsten av dessa objekt är hög i Stockholm.

Olyckorna inträffar fördelade över dygnets timmar och årets dagar. Studerar man larmstatistiken ser man skiftningar över dygnet. Larmfrekvensen nattetid är i genomsnitt drygt hälften mot dagtid. Insatserna under natten är dock något mer utsträckta i tid, framför allt på grund av en lägre andel automatlarm. Larmfrekvensen över året samt veckan uppvisar mindre svängningar, men det går dock ändå att utläsa vissa mönster. Under sommaren samt december är belastningen något högre än annars. Under helgnätter är belastningen högre än vardagsnätter, medan belastningen är låg under helgernas förmiddagar.

Vardagsolyckorna är den kategori som ger ett statistiskt underlag till att dimensionera räddningskårens slagkraft, då de inträffar med hög frekvens. Katastrofolyckorna och olyckorna i extra skyddsvärda objekt sker så sällan att det inte är möjligt att förutse när de skall inträffa och därmed inte kan verka som underlag för en varierande beredskapshållning under dygnet eller veckodagarna.

För att kunna utnyttja brandförsvarets resurser på ett effektivt sätt behöver brandförsvaret en möjlighet att variera räddningskårens bemanning utifrån den rådande riskbild som föreligger för det aktuella arbetspasset.

Enligt den nya lagen om skydd mot olyckor skall kommunerna utarbeta ett handlingsprogram. Handlingsprogrammet skall beskriva hur arbetet, utifrån den nya lagen, skall bedrivas lokalt. Detta förslag ligger helt i linje med intentionerna i det arbete som pågår med att ta fram brandförsvarets del av stadens handlingsprogram.

Förslag

Under en försöksperiod fram till den 31 december 2004 eller vid ett senare datum då räddningstjänstplanen ersätts med handlingsprogrammet till skydd mot olyckor, ges brandförsvaret möjlighet att variera räddningskårens bemanning utifrån följande förutsättningar:

1. Planeringen för bemanning av räddningskårens skall styras av räddningstjänstplanens minibemanning på 74 man.
2. Det skall dagligen genomföras en översiktlig inventering av risk- och hotbilden för olyckor och händelser som kan komma att påverka Stockholms brandförsvär. Denna översyn av riskbilden skall ge svar på om det kan vara acceptabelt att bemanna räddningskåren lägre än minimibemanning enligt räddningstjänstplanen, eller om räddningskåren behöver förstärkning utöver minimibemanningen. Bemanningen får dock högst variera nedåt med tre man. Ingen övre bemanningsgräns bör fastslås i förväg.

3. Jourhavande brandchef skall med utgångspunkt från ovan nämnda analys fatta beslut om räddningskåren bemanning.
4. Om brandförsvarets totala bemanning på grund av frånvaro eller annan orsak understiger 74 man skall denna lucka normalt täckas upp med övertidstjänstgöring. Om denna frånvaro anmäls i direkt anslutning till det aktuella arbetspasset och jourhavande brandchef, baserat på aktuell risk- och hotbild, beslutat att räddningskårens bemanning kan gå under räddningstjänstplanens minimibemanning, skall övertidstjänstgöring ej inkallas.
5. Vad som anges i räddningstjänstplanen avseende personalens kompetens ska alltid följas oavsett beredskapsstyrkans numerär.

Konsekvenser

- ? På distrikt som bemannas med 8 man. När man skickar rökdykarförstärkning med 1 + 3 till annat distrikt återstår endast 4 man, vilket inte räcker för en självständig rökdykarinsats. Att forcera en säkerhetsdörr kan innebära att insatsen med rökdykare försenas något. Man kan inte åstadkomma förstärkt baspunkt vid rökdykarinsats samtidigt med utvändigt livräddning.
- ? Uthålligheten för större insatser blir marginellt sämre då tre personer färre arbetar i Stockholms brandförsvars totala styrka. Detta ger en marginellt mindre slagkraft vid stora och omfattande olyckor.

Risk- och hotbildsanalys

En översiktlig risk- och hotbildsanalys skall genomföras inför varje arbetspass. Denna analys skall syfta till att undersöka vad som kan inträffa och som Stockholms brandförsvär kan komma att påverkas av. Analysen skall ligga till grund för ett beslut om räddningskårens bemanning kan gå under räddningstjänstplanens minimibemanning. Analysen skall baseras på de situationer som kan komma att orsaka toppbelastningar på räddningskåren och som innebär att bemanningen inte kan accepteras understiga minimibemanningen enligt räddningstjänstplanen.

Följande situationer har historiskt orsakat toppbelastningar på räddningskåren:

1. Pågående stora räddningsinsatser i regionen eller i länet
2. Stora folkansamlingar i samband med demonstrationer, stora fester i staden, jippon och vissa högtider.
3. Kraftiga åskoväder
4. Kraftiga regnoväder
5. Extrem eller långvarig torka
6. Kraftiga stormvindar
7. Situationer som kan orsaka svåra trafikstörningar, såsom snöoväder, blixthalka m.m.
8. Snabba temperaturstegringar efter kraftig kyla

Utifrån prognoser om ovanstående, eller andra situationer som kan förorsaka stor belastning på räddningskåren, skall jourhavande brandchef fatta beslut om bemanningen för nästa arbetspass.

Rapportering till brand- och räddningsnämnden.

Redovisningen av inträffade händelser som görs vid nämndens möten kompletteras med avvikelser i numerären föranledda av detta förslag.

Förhandlingsprotokoll MBL §11

Tid: Måndagen den 10 maj 2004, kl. 14.00.

Plats: Brandchefens sammanträdesrum.

Närvarande	<u>Förvaltningen</u>	<u>Arbetsagarpart</u>
	Lars Hallander	Leif Grönlund, Ledarna
	Mikael Robertsson	Istvan Hornyak, SACO
		Lars Thidevall, SKTF

Ärende

Ändrad tillämpning av Stockholms stads räddningstjänstplan.

Arbetsgivarens förslag

Förslag enligt bilaga.

Arbetsagarparternas yttrande

Ingen erinran.

Förhandlingen förklaras avslutad 2004-05-10.

Lars Hallander
i.e. brandingenjör

Leif Grönlund
Ledarna

Istvan Hornyak
SACO

Lars Thidevall
SKTF

Förhandlingsprotokoll MBL §11

Tid: Torsdagen den 13 maj 2004, kl 1500.

Plats: Lars Hallanders tjänsterum

Närvarande	<u>Förvaltningen</u>	<u>Arbetstagarpart</u>
	Lars Hallander	Owe Fröjd, Kommunal
	Mikael Robertsson	

Ärende

Ändrad tillämpning av Stockholms stads räddningstjänstplan.

Arbetsgivarens förslag

Förslag enligt bilaga.

Arbetstagarparternas yttrande

Kommunal frånträder förhandlingen m a a att BRN redan fattat beslut i ärendet.

Lars Hallander
1.e brandingenjör

Owe Fröjd
Kommunal